

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Серія

ПРАВО

Випуск 37

Том 1

Ужгород-2016

*Журнал включено до переліку наукових фахових видань,
в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт
на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з юридичних дисциплін
(Постанова Президії ВАК України № 205/5 від 08 червня 2005 р.;
проведено перереєстрацію видання, Постанова Президії ВАК України № 105/3 від 08 липня 2009 р.;
проведено повторну перереєстрацію видання,
Наказ МОН України № 793 від 04 липня 2014 р. (додаток № 8).*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор: Бисага Ю.М. – д.ю.н., професор
Заст. гол. редактора: Бєлов Д.М. – д.ю.н., професор
Відповідальний секретар: Рогач О.Я. – д.ю.н., професор
Члени редколегії: Бєдь В.В. – д.ю.н., професор
Бисага Ю.Ю. – к.ю.н., доцент
Білаш О.В. – доктор теології, к.ю.н., доцент
Бобровник С.В. – д.ю.н., професор
Булеца С.Б. – д.ю.н., доцент
Гарагонич О.В. – к.ю.н., доцент
Гомонай В.В. – к.ю.н., доцент
Греца Я.В. – к.ю.н., доцент
Дзера О.В. – д.ю.н., професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України
Дрозд О.Ю. – к.ю.н., доцент
Колодій А.М. – д.ю.н., професор
Лазур Я.В. – д.ю.н., професор
Лемак В.В. – д.ю.н., професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України
Ленгер Я.І. – к.ю.н., доцент
Марцеляк О.В. – д.ю.н., професор
Митровка Я.В. – к.ю.н., доцент
Палінчак М.М. – к.і.н., доцент
Петришин О.В. – д.ю.н., професор, академік Національної академії правових наук України
Рогач Іван – к.ю.н., Висока школа, м. Сладковічево (Словацька Республіка)
Семерак О.С. – к.ю.н., професор
Севрюков О.П. – д.ю.н., професор Люберецької філії Російського державного соціального університету, м. Любереці (Російська Федерація)
Сідак М.В. – д.ю.н., професор
Скрипнюк О.В. – д.ю.н., професор, академік Національної академії правових наук України
Ступник Я.В. – к.ю.н., доцент
Фазикош В.Г. – к.ю.н., професор
Чечерський В.І. – к.ю.н., доцент
Ярема В.І. – д.е.н., професор

**Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet
Вченою радою Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет», протокол № 5 від 12.05.2016 року.**

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ № 21500-11300Р,
видане Державною реєстраційною службою України 24.11.2014 р.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА;

ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ.....7

Борщевський І.В. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ДОКТРИНИ ЯК ДОПОМІЖНОГО ДЖЕРЕЛА ПРАВА УКРАЇНИ.....	7
Булкат М.С. ІСТОРІОГРАФІЯ КРОССЕКТОРАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ СУДОВОЇ ВЛАДИ.....	11
Гавриленко О.А. ФОРМУВАННЯ ПРАВОВИХ ОСНОВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ У ДЕРЖАВАХ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ.....	14
Головатий В.Я. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА УНІФІКАЦІЇ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ.....	19
Легін Л.М. ОПРИЛЮДНЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТИВ НА ПРИКЛАДІ КОНЦЕПЦІЙ ДЖ. БЕНТАМА ТА ДЖ. МАРФІ.....	23
Мингела О.А. ПОЛИФУНКЦІОНАЛЬНОСТЬ НОРМ-ЗАПРЕТОВ В ЮРИДИЧЕСКОЙ ПРАКТИКЕ.....	26
Моца А.А. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ЮРИДИЧНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ: РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ.....	30
Носіков Д.М. СИСТЕМА ОРГАНІВ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ФІСКАЛЬНУ ФУНКЦІЮ ДЕРЖАВИ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	37
Размєтєєва Ю.С. ПРИВАТНІСТЬ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РОЗУМІННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ.....	43
Шуп'яна М.Ю. КОДИФІКАЦІЯ АВСТРІЙСЬКОГО КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ СТ. – НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.....	47

РОЗДІЛ 2

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО..... 51

Бондаренко О.В. СПОСОБИ МОДЕРНІЗАЦІЙ КОНСТИТУЦІЙ: У ПЛОЩИНІ ПОШУКУ ОПТИМАЛЬНОГО ВАРІАНТА ДЛЯ УКРАЇНИ.....	51
Васильчук Л.Б. ПОНЯТТЯ «ІНСТИТУЦІЙНА СИСТЕМА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА БЕЗПЕЧНЕ ДЛЯ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ДОВКІЛЛЯ В УКРАЇНІ» ТА ЇЇ ЕЛЕМЕНТИ.....	56
Габінет Д.А. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВИБОРІВ У РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА.....	59
Данко В.Й. ПРАВОВІ ПОЗИЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ПРИРОДИ.....	63
Кулик С.В. КОНСТИТУЦІЙНА РЕФОРМА В СФЕРІ ПРАВОСУДДЯ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	68
Ленгер Я.І. ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: КОЛІЗІЙНІ ПИТАННЯ ДЕЛЕГУВАННЯ.....	72
Полякова Ю.О. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ АПАРАТУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ, ЙОГО СТРУКТУРА ТА ОЗНАКИ.....	75
Рустамзаде А.Х. КОНСТИТУЦИОННО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ІНСТИТУТА ГЛАВИ ГОСУДАРСТВА В АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ И ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ.....	80
Салівон Г.І. ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА НЕДОЛІКІВ У РЕАЛІЗАЦІЇ МУНІЦИПАЛЬНО-ПРАВОВИХ САНКЦІЙ.....	84
Sestrienková A. CONSTITUTIONALISM AS THEORETICAL CATEGORY: MODERN THEORETICAL CONCEPTS.....	88
Соляник К.Є. РОЗВИТОК ПРАВОВОЇ ОСНОВИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	91
Туряниця В.В. СИСТЕМА ПРАВОВИХ ПОГЛЯДІВ Т.Г. МАСАРИКА НА ПРОБЛЕМИ МАЛИХ НАРОДІВ І НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН.....	95
Шершун К.П. ПЕРСПЕКТИВИ КОНСТИТУЦІЙНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	98

РОЗДІЛ 3

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС;

СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО.....101

Баб'юк М.П. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ПРИРОДА ДОГОВОРУ ПРО НАДАННЯ ВИЩИМ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ.....	101
Валігура К.Ю. МОРАЛЬНО-ПРАВОВІ ПРИНЦИПИ ЯК РЕГУЛЯТОР ЦИВІЛЬНИХ ВІДНОСИН.....	106
Верхола Ю.В. ПРАВА СПОЖИВАЧА ПРИ ПРИДБАННІ ТОВАРУ НАЛЕЖНОЇ ЯКОСТІ.....	110
Головей І.І., Заборовський В.В. ДОГОВІР ПОЖЕРТВИ ЯК ФОРМА ДАРУВАННЯ.....	113
Гусєв О.Ю. СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ ДОКАЗИВ І ЗАСОБІВ ДОКАЗУВАННЯ.....	116
Джуга І.В., Заборовський В.В. ПРИВАТНЕ ТА ПУБЛІЧНЕ РОЗМІЩЕННЯ АКЦІЙ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ.....	120
Зінич Л.В. ПУБЛІЧНІ ІНТЕРЕСИ В МЕХАНІЗМІ ПРИМУСОВОГО ЛІЦЕНЗУВАННЯ ВИНАХОДІВ І КОРИСНИХ МОДЕЛЕЙ: ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	124
Ізарова І.О. ПРИНЦИП ПРОПОРЦІЙНОСТІ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЄС ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ЗАПРОВАДЖЕННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ.....	127
Льченко І.В. ПРИМУС БОРЖНИКА ВИКОНАТИ ОБОВ'ЯЗОК У НАТУРІ ЯК ДОГОВІРНИЙ ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНО-ПРАВОВИЙ СПОСІБ ЗАХИСТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ.....	130

CONTENTS

SECTION 1

THEORY AND HISTORY OF THE LAW AND THE STATE;

HISTORY OF POLITICAL AND LEGAL DOCTRINE.....7

Borshchevskiy I.V. THE THEORETICALLY-LEGAL ASPECTS OF APPLICATION OF THE LEGAL DOCTRINE AS THE AUXILIARY SOURCE OF LAW IN UKRAINE.....7

Bulkat M.S. HISTORIOGRAPHY OF INTERDISCIPLINARY RESEARCHES OF THE JUDICIAL POWER11

Havrylenko O.A. FORMATION OF ANTI-CORRUPTION LEGAL BASIS IN STATES OF ANCIENT WORLD.....14

Holovatyi V.Ya. GENERAL THEORETICAL CHARACTERISTICS OF UNIFICATION OF JUDICIAL PRACTICE.....19

Lehin L.M. PROMULGATION OF NORMATIVE LEGAL ACTS UNDER THE CONCEPTIONS OF J. BENTHAM AND J. MURPHY.....23

Mynhela O.A. MULTIFUNCTIONALITY OF REGULATORY PROHIBITIONS IN LEGAL PRACTICE..... 26

Motsa A.A. INNOVATIVE TECHNOLOGIES LEARNING IN HIGHER LEGAL EDUCATION UKRAINE: THE ROLE AND IMPORTANCE..... 30

Nosikov D.M. SYSTEM OF EXERCISING FISCAL FUNCTIONS OF THE STATE: THEORETICAL AND LEGAL ASPECTS.....37

Razmietaieva Yu.S. PRIVACY IN THE INFORMATION SOCIETY: ISSUES OF LEGAL UNDERSTANDING AND REGULATION.....43

Shupiana M.Yu. CODIFICATION AUSTRIAN CRIMINAL LAW IN THE LATE XIX CENTURY – EARLY XX CENTURY.....47

SECTION 2

CONSTITUTIONAL LAW; MUNICIPAL LAW..... 51

Bondarenko O.V. METHODS OF CONSTITUTIONAL MODERNIZATION: SEARCHING THE OPTIMAL OPTION FOR UKRAINE..... 51

Vasylchuk L.B. DEFINITION OF «INSTITUTIONAL SYSTEM OF REALISATION OF RIGHT FOR SAFE AND HEALTHY ENVIRONMENT IN UKRAINE» AND ITS ELEMENTS.....56

Habinet D.A. ADMINISTRATIVE AND LEGAL GROUNDS OF ELECTIONS IN REPUBLIC OF POLAND.....59

Danko V.I. LEGAL OPINIONS OF CONSTITUTIONAL COURT OF UKRAINE: SOME ISSUES LEGAL NATURE..... 63

Kulyk S.V. THE CONSTITUTIONAL REFORM IN JUSTICE SECTOR: CURRENT STATE AND PROSPECTS.....68

Lenher Ya.I. PLENARY POWERS OF PUBLIC AND ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT AUTHORITIES: COLLISION QUESTIONS OF DELEGATION.....72

Poliakova Yu.O. GENERAL DESCRIPTION OF THE STAFF OF THE PRESIDENT OF UKRAINE, ITS STRUCTURE AND SYMPTOMS.....75

Rustamzade A.Kh. CONSTITUTIONAL AND LEGAL ASPECTS OF THE INSTITUTE OF THE HEAD OF STATE IN THE AZERBAIJAN REPUBLIC AND FOREIGN EXPERIENCE..... 80

Salivon H.I. LEGAL DESCRIPTION OF FAILINGS IN REALIZATION OF MUNICIPALLY LEGAL APPROVALS.....84

Sestrienková A. CONSTITUTIONALISM AS THEORETICAL CATEGORY: MODERN THEORETICAL CONCEPTS.....88

Soliannik K.Ie. THE DEVELOPMENT OF LEGAL BASIS OF LOCAL GOVERNMENT IN UKRAINE..... 91

Turianytsia V.V. SYSTEM OF LEGAL VIEWS BY T.G. MASARYK ON THE PROBLEMS OF SMALL NATIONS AND NATIONAL MINORITIES..... 95

Shershun K.P. PROSPECTS FOR UKRAINIAN CONSTITUTIONAL REGULATION OF INVESTMENT ACTIVITIES..... 98

SECTION 3

CIVIL LAW AND CIVIL PROCEDURE;

FAMILY LAW; PRIVATE INTERNATIONAL LAW.....101

Babiuk M.P. CIVIL-LEGAL NATURE OF THE CONTRACT ON GRANTING OF EDUCATIONAL SERVICES BY UNIVERSITIES	101
Valihura K.Yu. THE MORAL PRINCIPLES AS REGULATOR OF CIVIL RELATIONS.....	106
Verkhola Yu.V. CONSUMER RIGHTS WHEN PURCHASING GOODS OF PROPER QUALITY.....	110
Holovei I.I., Zaborovskyi V.V. THE DONATION CONTRACT AS A FORM OF GIFT.....	113
Husiev O.Yu. CORRELATION OF CONCEPTS OF EVIDENCE AND SOURCES OF EVIDENCE.....	116
Dzhuha I.V., Zaborovskyi V.V. INITIAL PUBLIC OFFERING AND PRIVATE PLACEMENT OF SHARES: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES.....	120
Zynych L.V. PUBLIC INTEREST IN MECHANISM OF MANDATORY LICENSING OF INVENTIONS AND UTILITY MODELS GENERAL THEORETICAL ASPECTS.....	124
Izarova I.O. THE PRINCIPLE OF PROPORTIONALITY IN EU CIVIL PROCEDURE AND PROSPECTS OF ITS IMPLEMENTATION IN A CIVIL PROCEDURE OF UKRAINE.....	127
Ilchenko I.V. PRIMUS DEBTOR TO FULFILL THE OBLIGATION IN KIND AS CONTRACTUAL OBLIGATIONS METHOD AND LEGAL PROTECTION OF TITLE.....	130

ПОНЯТТЯ «ІНСТИТУЦІЙНА СИСТЕМА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА БЕЗПЕЧНЕ ДЛЯ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ДОВКІЛЛЯ В УКРАЇНІ» ТА ЇЇ ЕЛЕМЕНТИ

DEFINITION OF «INSTITUTIONAL SYSTEM OF REALISATION OF RIGHT FOR SAFE AND HEALTHY ENVIRONMENT IN UKRAINE» AND ITS ELEMENTS

Васильчук Л.Б.,
здобувач кафедри конституційного
права та порівняльного правознавства
Ужгородського національного університету

Статтю присвячено проблематиці поняття «інституційна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні». Сформульовано авторське визначення поняття «інституційна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні». Визначено елементи інституційної системи реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні.

Ключові слова: права людини, природні права людини, реалізація прав людини, право на безпечне для життя і здоров'я довкілля, інституційна система реалізації прав людини, реалізація права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні.

Статья посвящена проблематике понятия «институциональная система реализации права на безопасную для жизни и здоровья окружающую среду в Украине». Сформулировано авторское определение понятия «институциональная система реализации права на безопасную для жизни и здоровья окружающую среду в Украине». Определены элементы институциональной системы реализации права на безопасную для жизни и здоровья окружающую среду в Украине.

Ключевые слова: права человека, естественные права человека, реализация прав человека, право на безопасную для жизни и здоровья окружающую среду, институциональная система реализации прав человека, реализация права на безопасную для жизни и здоровья окружающую среду в Украине.

The article is devoted to problems of definition of «institutional system of right to a safe and healthy environment in Ukraine». Author's definition of «institutional system of realisation of right for safe and healthy environment in Ukraine» is formulated. The elements of institutional system of right to a safe and healthy environment in Ukraine are determined.

Key words: human rights, natural human rights, realisation of human rights, right for safe and healthy environment, institutional system of realisation of human rights, realisation of right for safe and healthy environment in Ukraine.

Актуальність теми. У контексті становлення України як правової і демократичної держави, сучасного розвитку правового статусу людини в Україні, утвердження прав людини, розвитку громадянського суспільства, екологічних проблем в Україні важливе практичне та теоретичне значення має дослідження проблематики поняття «інституційна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні» та його елементів.

Дослідження поняття «інституційна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні» та його елементів має важливе практичне значення для подальшого вдосконалення законодавства України у сфері прав людини та довкілля, а також для вдосконалення правозастосовної практики у цій сфері. Внаслідок цього дослідження проблематики поняття «інституційна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні» та його елементів є важливим для розвитку науки конституційного права. Саме тому автор статті ставить за мету охарактеризувати поняття «інституційна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні» та визначити його елементи. Завданнями статті є: сформулювати авторське визначення поняття «інституційна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я

довкілля в Україні»; визначити елементи інституційної системи реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні.

Проблематика поняття «інституційна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні» та його елементів є актуальною, а окремі її аспекти були предметом дослідження багатьох сучасних науковців, зокрема: І. Алмаші, Ю. Бисаги, Д. Белова, О. Лукашової, В. Погорілка, О. Фрицького.

Виклад основного матеріалу. Чинним законодавством України, зокрема Конституцією України [1], закріплено каталог прав людини та гарантії їх реалізації. Водночас важливе значення має створення належних умов для реалізації природних прав людини, як базису цілісної системи прав людини, без яких неможливо забезпечити належне існування людини в правовій і демократичній державі. Вимога реалізації прав людини впливає із самої природи взаємовідносин людини і держави, є невід'ємною умовою для політичного, правового і соціального прогресу [2, с. 6]. Реалізація прав людини визнається, як невід'ємна складова цілісної системи прав і свобод людини і громадянина в Україні [3, с. 4].

З-поміж природних прав людини важливе значення має право на безпечне для життя і здоров'я

довкілля в Україні, без належної реалізації якого неможливо забезпечити достойне життя людини.

Відносини людини з природою стрімко і невпинно погіршуються. Знесилене довкілля вже не в змозі протистояти технічному прогресу та хижацькому прагненню до надприбутків. Погіршення якості навколишнього природного середовища та нерациональне використання природних ресурсів викликане низкою різноманітних екологічних проблем [4, с. 3].

Чимало екологічних катастроф було на теренах сучасної України, найбільша з них – це Чорнобильська катастрофа – найбільша техногенна катастрофа в історії людства. Відповідно до ст. 16 Конституції України забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи – катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду українського народу є обов'язком держави. Складним викликом сьогодення є також проведення анти-терористичної операції на Донбасі та анексія Криму, що суттєво ускладнюють можливості для належної реалізації прав людини в Україні, а також ефективне функціонування інституційної системи реалізації прав людини в Україні. А тому важливість забезпечення належного функціонування інституційної системи реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні є нагальною потребою сьогодення.

Громадянське суспільство формує позицію громадян і їхнього вміння, уможлиблює боротьбу за права індивідуума при одночасному дотриманні принципу правової держави без звертання до насильства; надає інструменти та пускає в хід процедури постійного контролю влади народом. А це значить, що не можна гарантувати права людини в державі, де не існує громадянського суспільства. Без дотримання прав людини сьогодні в світі не може існувати жодної держави, а права людини не можуть існувати без громадянського суспільства, як взірця осмислення потреб – особистих, політичних, соціальних, культурних, економічних, екологічних, інформаційних, колективних та духовних [5, с. 4].

На нашу думку, поняття «система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні» можна визначити, як внутрішньо узгоджену цілісну сукупність нормативних та інституційних елементів, що має на меті ефективне забезпечення належного практичного втілення в життя можливостей, установлених нормами права, громадянами України, іноземними громадянами або підданими, особами без громадянства та їх спільнотами, особисто або через створені ними організації та іншими уповноваженими суб'єктами, з метою задоволення їх власних потреб та інтересів у сфері безпечного для життя і здоров'я довкілля в Україні.

На основі вищезгаданого визначення поняття «система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні» можна виокремити такі складові елементи системи реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні:

1. Нормативна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні.

2. Інституційна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні.

Нижче проаналізуємо основні положення інституційної системи реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні.

Інституційна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні містить такі елементи:

1. Національна інституційна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні.

2. Міжнародна інституційна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні.

Інституційна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні включає уповноважених суб'єктів, які здійснюють діяльність, що має на меті ефективне забезпечення належного практичного втілення в життя можливостей, установлених нормами права, громадянами України, іноземними громадянами або підданими, особами без громадянства та їх спільнотами, особисто або через створені ними організації та іншими уповноваженими суб'єктами з метою задоволення їх власних потреб та інтересів у сфері безпечного для життя і здоров'я довкілля в Україні.

Національна інституційна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні включає таких уповноважених суб'єктів:

1. Вищі органи влади України: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України.

2. Суди України.

3. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.

4. Центральні органи виконавчої влади.

5. Місцеві органи виконавчої влади.

6. Органи місцевого самоврядування.

7. Неурядові організації, зокрема: ГО «Київський еколого-культурний центр», ГО «Бюро екологічних розслідувань», ГО «ЕкоПраво-Харків».

8. ЗМІ та інші інституції громадянського суспільства (політичні партії, благодійні фонди, релігійні об'єднання), зокрема: Всеукраїнський благодійний фонд «Екологічна Україна», Партія зелених України, українська партія «Зелена планета», політична партія «Зелені».

9. Адвокатура.

10. Прокуратура.

11. Громадяни України, іноземні громадяни та піддані, особи без громадянства.

Вищезазначені уповноважені суб'єкти у своїй співпраці та взаємодії відповідно до чинного законодавства України найбільш ефективно забезпечують створення передумов для реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні.

Міжнародна інституційна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні включає таких уповноважених суб'єктів:

1. ООН та її відповідні структурні підрозділи і посадові особи.

2. Рада Європи та її відповідні структурні підрозділи і посадові особи.

3. ОБСЄ та її відповідні структурні підрозділи і посадові особи.

4. СНД та її відповідні структурні підрозділи і посадові особи.

5. Міжнародні змішані міжурядові комісії за участю України, створені на основі двосторонніх угод України. Зокрема, Українсько-угорська міжурядова комісія з питань охорони навколишнього середовища, створена на основі Угоди між урядом України та урядом Угорської Республіки про співробітництво у галузі охорони навколишнього середовища та територіального розвитку від 13 вересня 1992 року [6].

6. Міжнародні органи, створені на основі багатосторонніх угод за участю України, зокрема, Дунайська комісія, створена на основі Конвенції про режим судноплавства на Дунаї [7].

7. Міжнародні неурядові організації, зокрема: Грінпіс, Всесвітній фонд дикої природи, Міжнародна амністія, Міжнародна спілка охорони природи.

Висновки. Отже, на основі вищевикладеного можна запропонувати таке визначення поняття «інституційна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні» – це взаємоузгоджена цілісна сукупність уповноважених суб'єктів та їх діяльність, що має на меті ефективне забезпечення належного практичного втілення в життя можливостей, установлених нормами права,

громадянами України, іноземними громадянами або підданими, особами без громадянства та їх спільнотами, особисто або через створені ними організації та іншими уповноваженими суб'єктами з метою задоволення їх власних потреб та інтересів у сфері безпечного для життя і здоров'я довкілля в Україні.

Отже, сучасні тенденції розбудови України, як демократичної та правової держави, зумовили необхідність якісних змін у механізмі забезпечення реалізації прав людини, в тому числі і щодо системи реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні. На нашу думку, забезпечення ефективного функціонування інституційної системи права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні є важливим елементом для ефективного функціонування системи природних прав людини в Україні, з-поміж яких важливе значення має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні.

Існують перспективи подальших наукових досліджень у даному напрямку, зокрема щодо: порівняльно-правового аналізу законодавства України та країн-членів ЄС про право на безпечне для життя і здоров'я довкілля; реформування законодавства України у сфері довкілля; інституційної системи реалізації природних прав людини в Україні.

Отже, у даній статті охарактеризовано проблематику поняття «інституційна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 30. – Ст. 131.
2. Права человека: итоги века, тенденции, перспективы / Под общ. ред. Е.А. Лукашевой. – М.: НОРМА, 2002. – 448 с.
3. Алмаші І.М. Реалізація прав людини в Україні: монографія / І.М. Алмаші. – Ужгород, Видавничий центр Закарпатського інституту ім. А. Волошина ПрАТ ВНЗ «МАУП», 2015. – 226 с.
4. Рябець К.А. Екологічне право України: навчальний посібник / К.А. Рябець. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 438 с.
5. Бабін Б.В. Права людини та громадянське суспільство: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / Б.В. Бабін, А.В. Ковбан. – Одеса: Фенікс, 2014. – 320 с.
6. Угода між урядом України та урядом Угорської Республіки про співробітництво у галузі охорони навколишнього середовища та територіального розвитку від 13 вересня 1992 року. [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/348_053.
7. Конвенція про режим судноплавства на Дунаї від 18 серпня 1948 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_175.